

Fietsprofessor

MEREDITH GLASER

gidst Gent naar een
duurzame toekomst

Meredith Glaser, Amerikaanse expert in duurzame mobiliteit, ziet de fiets niet zomaar als een vervoersmiddel, maar als een lens om naar onze samenleving te kijken. Hoe weerbaar zijn we tegen klimaatverandering? Hoe gezond is onze leefomgeving en hoe inclusief zijn onze straten? Als houder van de Leerstoel Fiets aan de UGent brengt ze academisch onderzoek, politiek en onze realiteit samen. 'Dat je in Gent met z'n twee naast elkaar kan fietsen, is een ongelooflijke luxe.'

Waar komt je fascinatie voor fietsen vandaan?

"Ik ben opgegroeid in Californië, in een regio die zeer auto-afhankelijk is. Dat stond me al heel jong tegen, want ik wilde me op eigen kracht kunnen verplaatsen. Sinds 2009 woon ik in Nederland en intussen is fietsen een tweede natuur voor mijn kinderen, mijn partner en mezelf. Met ons viertjes bezitten we geloof ik een stuk of tien fietsen (*lacht*). Toch beschouw ik mezelf niet als een fietser in de strikte zin van het woord, waarbij je een gespierde persoon in een strak pakje voor je ziet. In de eerste plaats ben ik een moeder die de fiets gebruikt om boodschappen te doen of de kinderen weg te brengen. We moeten af van dat beeld van de wielrenner in lycra."

Wat bedoelt u daarmee?

"Zolang we fietsen vooral zien als sport of woon-werkverkeer en zolang het beleid focust op het verhogen van het aantal fietsers, missen we een groot deel van de bevolking en wordt het debat al gauw ideologisch en gepolariseerd. Het beleid en onze ideeën moeten verbreden: hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen van 8 tot 80 jaar zich veilig en gezond kan

verplaatsen? Dan maken we ruimte om het te hebben over leefbare straten, bijvoorbeeld. En over klimaatverandering. Als we klimaatbestendig willen worden, moeten we als samenleving afkicken van onze autoverslaving."

Afkicken van de auto, hoe beginnen we daaraan?

"Dat vraagt verandering op veel niveaus. Bouwen aan de bereidheid om dichterbij werk, school en hobby's te wonen, bijvoorbeeld. Willen werken aan een inclusieve publieke ruimte, waarin iedereen zich durft te begeven. Maar het gaat ook over de mentaliteit die we al heel jong krijgen aangeleerd. Kijk naar films, boekjes of speelgoed voor heel jonge kinderen. Hoe vaak draait het om autootjes en hoe zelden zie je een moeder die naast haar kind fietst? Daarom is interdisciplinariteit zo belangrijk: psychologie, communicatie, rechten, gezondheidswetenschappen – al deze disciplines hebben een rol in dit debat. Tijdens mijn masterstudie in stedelijke planning en volksgezondheid (*Universiteit van Californië, Berkeley, red.*) kwam ik tot het inzicht dat gezondheid niet alleen een kwestie van persoonlijke

"Het beleid en onze ideeën moeten verbreden: hoe kunnen we ervoor zorgen dat iedereen van 8 tot 80 jaar zich veilig en gezond kan verplaatsen?"

keuzes is, maar dat het veel meer te maken heeft met je ruimtelijke, sociale omgeving en met het beleid dat gevoerd wordt."

Dat lijkt wel een perfecte match met de Leerstoel Fiets.

"Een collega stuurde me de vacature door en zei: 'Je kunt hier onmogelijk níét op solliciteren.' (*lacht*) Alles in de beschrijving paste bij mijn expertise en ik had natuurlijk de papers van Frank (Witlox, promotor) gelezen. Waar ik vooral blij om ben, is dat ons onderzoek niet in een ivoren toren plaatsvindt en nadien achter een betaalmuur verdwijnt. Het is de Vlaamse minister voor Mobiliteit en Openbare Werken die ons subsidieert en onze bevindingen naar

MEREDITH GLASER

- Is experte ruimtelijke ordening, transport en mobiliteit en de eerste fietsprofessor in Vlaanderen. Als leerstoelhouder van de Leerstoel Fiets aan de UGent helpt ze mee het Vlaamse fietsbeleid te onderbouwen.
- Ze doceert ook aan de Universiteit van Amsterdam en is ceo van de ngo Urtban Cycling Institute.

OVER DE LEERSTOEL FIETS

De Leerstoel Fiets aan de UGent werd begin 2024 opgericht op initiatief van voormalig Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters. Promotor is Frank Witlox, die benadrukt dat de leerstoel "verschillende partijen rond de tafel brengt en een brug slaat tussen fundamenteel onderzoek en beleid."

Het kleine, interdisciplinair samengestelde team werkt rond actuele thema's zoals infrastructuur, fietsveiligheid en gedragsverandering, met bijzondere aandacht voor hoe kinderen hun omgeving beleven. Ook wordt de link met projecten als 'UGent Verbeeldt 2050' gemaakt: hoe de herinrichting van campussen de mobiliteit van studenten en personeel kan sturen en welke rol de fiets daarin speelt. In de begeleidingscommissie zetelen de Vlaamse Fietsmanager en het kenniscentrum Fietsberaad Vlaanderen.

De leerstoel is verankerd binnen de vakgroep Geografie, maar betreft ook collega's uit de ingenieurswetenschappen, gezondheidswetenschappen en sociologie. Zo groeit hij uit tot een laboratorium voor ideeën die hun weg vinden naar beleid en praktijk.

beleid wil vertalen. Dat is soms lastig, want onderzoekers en beleidsmakers spreken niet altijd dezelfde taal. Maar juist in die wrijving ontstaat vooruitgang."

Waar focust uw onderzoek op?

"Het centrale thema van de leerstoel is 'inertie' of weerstand. Het betekent dat verandering moeilijk is, maar ook dat, zodra iets in beweging komt, het kan blijven bewegen. We bekijken het op verschillende niveaus: van individuen tot instanties. Eén doctoraat focust bijvoorbeeld op kinderen: hoe ervaren zij fietsen, hoe wordt er in de media over ongevallen met kinderen bericht, en hoe kunnen zij een stem in het beleid krijgen?"

Wat betekent uw rol in Gent concreet?

"Ik combineer de leerstoel met mijn werk aan de Universiteit van Amsterdam en mijn job als CEO van het Urban Cycling Institute. Een krankzinnig pakket, eigenlijk (lacht). Elke vier à zes weken kom ik een paar dagen naar Gent voor overleg en colleges. Ik kijk er enorm naar uit om les te kunnen geven, want de studenten van nu zijn de planners en beleidsmakers van morgen. Hen uitdagen om kritisch en vernieuwend te denken is een essentieel onderdeel van dit werk."

U ziet hier veel studenten fietsen. Heeft u een boodschap voor hen?

"Ook al ben je helemaal niet vertrouwd met Gent, het is een geweldige plek om te fietsen. In het laatste decennium heeft de stad een ongelooflijke transformatie door- gemaakt die de veiligheid en gezondheid ten goede is gekomen. Stap dus gewoon op de fiets! En als je niet zeker van je stuk bent, fiets dan samen. Het feit dat je hier vaak veilig met twee naast elkaar kan fietsen, is een enorme luxe."

Wat kan er beter in Gent?

"Er zijn spanningen tussen de stad en de randgemeenten. De uitdagingen rond fietsen en duurzame mobiliteit spelen zich dan ook niet alleen in de binnenstad af en het zou goed zijn om te onderzoeken welke routes studenten en UGent-personeel precies nemen en wat hun ervaringen zijn. Binnenkort start, met dat opzet, een nieuwe onderzoeker aan de leerstoel. De UGent heeft als ambitie om in 2050 duurzaam te zijn in de breedste zin van het woord (zie kader). Fietsen en het mobiliteitsbeleid vormen daar een belangrijk onderdeel van."